

ANALIZA INDICATORILOR INVESTIȚIILOR BRUTE ALE SECTORULUI IMM-urilor ÎN ANII 2007-2015

**Svetlana IVANOV¹, cercetător științific,
Institutul Național de Cercetări Economice, Republica Moldova**

Actualitatea temei constă în importanța investițiilor pentru viitoarea dezvoltare a afacerilor. Scopul principal al acestui studiu este de a calcula și de a analiza investițiile brute în active materiale pe termen lung, realizate de sectorul IMM în Republica Moldova. În cadrul studiului au fost aplicate următoarele metode de prelucrare a datelor statistice: metodele de ajustare a datelor, gruparea, serii de timp, indici de lanț. Rezultatul analizei arată că, în ultimii doi ani analizați, a avut loc o scădere a volumului investițiilor brute în active materiale pe termen lung ale sectorului IMM.

Cuvinte-cheie: investiții brute, sectorul IMM, clase de mărime a întreprinderii, tipuri de activitate, forme de proprietate, Republica Moldova.

The actuality of article consists in the importance of investments for the future business development. The aim of this study is to calculate and analyze the gross investments in long term tangible assets realized by the SME sector in Republic of Moldova. In the study were used the following methods of processing statistical data: data adjustment methods, grouping, time series, chain indices. The result of analysis shows that in two last years analyzed has been a decrease in gross investment in long term tangible assets of the SME sector.

Keywords: gross investments, SME sector, enterprise size classes, type of activity, forms of property, Republic of Moldova.

JEL Classification: D92, E22.
CZU: 330.322.014.2+334.7.012.63/64](478)

Introducere. Investițiile în capitalul fix prezintă un indicator important, care determină dezvoltarea afacerilor întreprinzătorilor pe viitor. De aceea, o mare importanță pentru dezvoltarea pe termen lung și durabilă a sferei IMM-urilor constituie analiza investițiilor brute în active materiale pe termen lung. Rezultatele activității de producție și a celei economice și financiare a IMM-urilor, în mare parte, depind de proveniența fondurilor ce sunt investite în activele pe termen lung și activele curente, de cantitatea lor în domeniul producției și domeniul circulației, în numerar și în natură [1].

Scopul principal al articolului este de a calcula și de a analiza investițiile brute în active materiale pe termen lung, realizate de sectorul IMM în Republica Moldova pentru perioada anilor 2007-2015. Pentru efectuarea analizei investițiilor brute ale sectorului IMM au fost utilizate datele BNS al Republicii Moldova: Rezultatele anchetei structurale în întreprinderi pentru perioada anilor 2007-2015 [2].

În procesul cercetării a fost utilizată informația, metodologia și rezultatele din Raportul științific privind: „Perfecționarea politicii de susținere a IMM-urilor în Republica Moldova: îmbunătățirea reglementării activității persoanelor cu profesii libere”, anul 2016, realizat de INCE [3].

Caracteristica generală a investițiilor brute ale IMM-urilor. În anul 2015, în general pe economie, s-a redus volumul mijloacelor investite în capitalul fix: scăderea față de anul precedent a constituit 6,3 mld. lei sau 25,6%. În sectorul IMM, de asemenea, a avut loc o reducere a investițiilor brute – cu 2,2 mld. lei sau 15,0% față de anul 2014 (tabelul 1). Tendința de scădere a investițiilor brute ale sectorului IMM pentru prima dată a fost menționată în 2009. Începând cu anul 2011 până în 2013 se observă o creștere anuală a investițiilor, valoarea cărora a variat de la 8,6 mld. lei (2011) la 17,9 mld. lei (2013). Însă, în anii 2014-2015 s-a conturat o tendință de scădere a investițiilor brute. Volumul total al investițiilor sectorului IMM, în 2015, a constituit 12580,0 mil. lei.

Pondere sectorului IMM în volumul total al investițiilor brute ale economiei naționale, în anul 2015, a constituit 68,6%, fiind în creștere cu 8,4 p.p. față de anul precedent.

În anul 2015, volumul investițiilor a scăzut semnificativ în grupul de întreprinderi mijlocii ale sectorului IMM – cu 31,4% și în grupul de micro-întreprinderi – cu 7,0%. Totodată, a avut loc majorarea volumului investițiilor în grupul de întreprinderi mici – cu 4,3% comparativ cu anul precedent (tabelul 1).

¹ © Svetlana IVANOV, svetlana.ivanov.2@mail.ru

Tabelul 1

Principalii indicatori ce caracterizează contribuția IMM-urilor în realizarea investițiilor

Anii	Investiții brute în active materiale pe termen lung, mil. lei					Ponderea investițiilor IMM în suma totală, %
	Total pe economie	IMM				
		total	micro	mici	mijlocii	
2007	11104,2	7122,6	1868,2	2401,6	2852,8	64,1
2008	25500,0	7457,8	1616,7	2814,1	3027,0	60,6
2009	10508,1	6809,2	1017,1	3340,5	2451,6	64,8
2010	10787,6	6211,3	738,4	1986,0	3486,9	57,6
2011	13884,3	8560,8	1091,3	2912,7	4556,8	61,7
2012	24709,4	16176,7	3777,5	4818,0	7581,2	65,5
2013	29482,6	17938,0	3176,8	6159,3	8601,9	60,7
2014	24590,2	14795,8	2855,6	4858,1	7082,1	60,2
2015	18336,7	12580,0	2656,5	5065,9	4857,6	68,6

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Reducerea semnificativă a volumului investițiilor totale ale sectorului IMM, precum și a volumului investițiilor realizate de grupul întreprinderilor mici are un efect negativ asupra rezultatelor activității de producție și a celei economice și financiare a IMM-urilor.

Structura investițiilor, în funcție de tipul mijloacelor fixe, în care acestea au fost direcționate, s-a modificat neesențial. Cea mai mare parte a investițiilor din sectorul IMM-urilor este direcționată, în principal, în clădiri și construcții ingineresti speciale, echipament. Ponderea echipamentelor în investiții a crescut constant începând cu anul 2011 până în 2013: de la 30,3% în 2011, la 34,7% în 2013 (tabelul 2). În următorii ani are loc scăderea ponderii acestora până la 27,6% în 2015. În același timp, în 2015, ponderea investițiilor în sectorul IMM-urilor, direcționate în clădiri și construcții ingineresti, a crescut, constituind 47,1% și s-a apropiat de nivelul cel mai mare înregistrat al ponderii acestui indicator – 47,7% (2012).

Tabelul 2

Structura investițiilor brute în active materiale

Anii	Total		Clădiri și construcții ingineresti speciale		Echipament	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
2009	6809,2	100,0	4746,9	45,2	2933,7	27,9
2010	6211,3	100,0	2479,1	39,9	1657,8	26,7
2011	8560,8	100,0	2930,9	34,2	2596,7	30,3
2012	16176,8	100,0	7716,9	47,7	5038,6	31,1
2013	17938,0	100,0	8059,0	44,9	6229,3	34,7
2014	14795,8	100,0	6468,5	43,7	4805,1	32,5
2015	12580,0	100,0	5927,5	47,1	3466,7	27,6

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Distribuția investițiilor de către IMM-uri pe clase de mărime. Analiza distribuției investițiilor în rândul IMM-urilor de diferite dimensiuni au arătat că în 2015 ponderea predominantă a investițiilor a fost realizată de întreprinderile de mărime mică (40,3% din totalul investițiilor IMM-urilor). La întreprinderile mijlocii au fost atrase și realizate 38,6%, la întreprinderile micro – 21,1% (tabelul 3).

Tabelul 3

Structura investițiilor brute ale IMM-urilor pe clase de mărime a întreprinderii, %

Indicatorii	Rata de creștere, %									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
IMM total, din care:										
Mijlocii	40,1	40,6	36,0	56,1	53,2	46,9	48,0	47,9	38,6	
Mici	33,7	37,7	49,1	32,0	34,0	29,8	34,3	32,8	40,3	
Micro	26,2	21,7	14,9	11,9	12,8	23,4	17,7	19,3	21,1	

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Dinamica investițiilor brute în active materiale pe termen lung la întreprinderile de diferite dimensiuni în anul 2015, comparativ cu 2014, a fost diversă. În termeni relativi, în 2015, clasa de întreprinderi mici a majorat semnificat ponderea investițiilor – cu 7,5 p.p., iar de microîntreprinderi – cu 1,8 p.p. comparativ cu anul precedent.

Distribuția întreprinderilor pe tipuri de activitate. Principalele direcții ale investițiilor sectorului IMM au fost: comerțul (23,4%), industria prelucrătoare (22,7%), tranzacțiile imobiliare (16,1%), construcțiile (11,5%), transportul și depozitarea; informațiile și comunicațiile (9,7%) (tabelul 4).

Începând cu luna ianuarie 2014 este implementată în practică versiunea nouă a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev.2), armonizat integral cu Nomenclatorul de activități Economice din Comunitatea Europeană (NACE Rev.2). De aceea, analiza structurii investițiilor brute ale IMM-urilor pe tipuri de activitate a fost efectuată pentru anii 2014-2015.

Totodată, s-a remarcat o creștere neesențială a ponderii investițiilor în capitalul fix în sectoare, ca: industria prelucrătoare (cu 2,8 p.p.), tranzacțiile imobiliare (cu 2,8 p.p.), comerțul (cu 0,2 p.p.), activitățile de cazare și alimentație publică (cu 3,7 p.p.), iar ponderea altor sectoare a scăzut. Volumul investițiilor brute în capitalul fix, comparativ cu anul 2014, a scăzut în construcții (cu 4,5 p.p.), transport și depozitare (cu 2,9 p.p.), activități profesionale, științifice și tehnice (cu 2,1 p.p.) (tabelul 4).

Tabelul 4

Structura investițiilor brute ale IMM-urilor pe tipuri de activitate, %

Tipul de activitate	2014	2015
Total pe sectoare IMM, din care:	100	100
Industria extractivă	1,3	1,0
Industria prelucrătoare	19,9	22,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,9	1,1
Distribuția apei; salubritate și gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	3,5	4,7
Construcții	16,0	11,5
Comerț	23,2	23,4
Transport și depozitare	10,4	7,5
Activități de cazare și alimentație publică	1,6	5,3
Informații și comunicații	2,4	2,2
Tranzacții imobiliare	13,3	16,1
Activități profesionale, științifice și tehnice	5,7	3,6
Activități de servicii de administrare și activități de suport	1,1	0,6
Alte activități de servicii	0,7	0,3

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Distribuția întreprinderilor pe forme de proprietate. Ponderea predominantă a investițiilor, ca și în anii precedenți, a fost realizată de întreprinderile cu proprietatea privată (63,1%) (tabelul 5). Totodată, în structura investițiilor brute ale IMM-urilor pe forme de proprietate s-au produs unele schimbări: în anul 2015 a scăzut comparativ cu 2014 ponderea investițiilor în sectorul privat – cu 9,3 p.p., precum și ponderea investițiilor în sectorul public – cu 1,4 p.p. În același timp, ponderea investițiilor afacerilor străine a crescut semnificativ cu 7,9 p.p. în comparație cu anul precedent. În afaceri, realizate integral sau parțial în baza capitalului străin, în totalitate în 2015, au fost atrase și realizate 28,6% de investiții. Ponderea investițiilor întreprinderilor mixte (RM + străină) a crescut de la 9,3% la 11,1%.

Tabelul 5

Structura investițiilor brute ale IMM-urilor pe forme de proprietate, %

Forme de proprietate	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Total pe sectoare IMM, din care:	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Proprietatea publică	6,4	3,6	4,3	13,6	11,5	15,0	8,7	8,2	6,8
Proprietatea privată	66,2	65,5	63,2	63,6	70,9	62,9	66,7	72,4	63,1
Proprietatea mixtă (publică + privată) fără capital străin	0,3	0,3	0,9	1,0	0,5	0,9	2,6	0,5	1,5
Proprietate străină	14,3	8,5	12,2	11,7	8,2	11,7	13,7	9,6	17,5
Proprietatea întreprinderilor mixte (RM + străină)	12,7	22,1	19,5	10,2	8,9	9,5	8,3	9,3	11,1

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Volumul investițiilor brute, în medie pe 1 salariat în sectorul IMM pe parcursul perioadei analizate, se modifica semnificativ. În perioada anilor 2009-2010 acest indicator scădea ușor, dar constant. Începând cu anul 2011 a existat o tendință de creștere continuă a investițiilor. Însă, în 2015 investițiile brute, în medie pe 1 salariat în sectorul IMM, au scăzut cu 8,4 mii lei (sau 14,9%) și au constituit 48,1 mii lei (tabelul 6).

Tabelul 6

Principalii indicatori ce caracterizează utilizarea investițiilor brute în active materiale pe termen lung, realizate de IMM-uri

Anii	Investiții brute în medie pe 1 salariat, mii lei	Investiții brute în % față de cifra de afaceri
2007	22,2	7,4
2008	22,7	6,3
2009	20,9	7,0
2010	19,4	5,3
2011	27,5	6,0
2012	49,5	11,3
2013	54,6	11,1
2014	56,5	8,6
2015	48,1	6,5

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor [2].

Investițiile brute, în % față de cifra de afaceri, indică o tendință instabilă în perioada anilor 2007-2015. Mărirea cea mai a acestui indicator s-a înregistrat în a.2012. În anul 2015 raportul dintre investițiile brute în capitalul fix și cifra de afaceri a acestora a constituit 6,5%, în timp ce în 2014 acest raport a fost mai mare – 8,6%.

Concluzii

Valoarea investițiilor brute în active materiale pe termen lung, realizate de sectorul IMM, în anul 2015, a constituit 12,6 mld. lei. Ponderea investițiilor sectorului IMM în volumul total al investițiilor brute în economia țării a constituit 68,6%, fiind în creștere cu 8,4 p.p. comparativ cu anul 2014. Reducerea investițiilor sectorului IMM în ansamblu a constituit 15,0%.

În 2015 volumul investițiilor a scăzut semnificativ în grupul de întreprinderi mijlocii ale sectorului IMM – cu 31,4% și în grupul de microîntreprinderi – cu 7,0%. Totodată, a avut loc majorarea volumului investițiilor în grupul de întreprinderi mici – cu 4,3% comparativ cu anul precedent.

În structura investițiilor predomină clădirile și construcțiile ingineresti speciale (47,1%). Ponderea echipamentelor în investiții a crescut constant începând cu anul 2011 (30,3%) până în 2013 (34,7%). În 2015 ponderea acestui indicator a constituit 27,6%.

Principalele direcții ale investițiilor sectorului IMM au fost: comerțul (23,4%), industria prelucrătoare (22,7%) și tranzacțiile imobiliare (16,1%). Cea mai mare creștere a ponderii investițiilor brute este remarcată în sectorul activități de cazare și alimentație publică (cu 3,7 p.p.). Ponderea investițiilor în sectorul de producție al IMM-urilor (industria prelucrătoare) s-a majorat cu 2,8 p.p. și a constituit mai puțin de 1/4 din totalul investițiilor.

Ponderea predominantă a investițiilor a fost realizată de întreprinderile cu proprietatea privată (63,1%). În anul 2015 a scăzut ponderea investițiilor în sectorul privat și în sectorul public – cu 9,3 p.p. și, respectiv, cu 1,4 p.p. comparativ cu 2014. Totodată, ponderea investițiilor afacerilor străine a crescut semnificativ – cu 7,9 p.p. în comparație cu anul precedent. În afaceri, realizate integral sau parțial în baza capitalului străin, în totalitate în 2015 au fost atrase și realizate 28,6% de investiții.

Astfel, analiza dinamicii investițiilor brute în active materiale pe termen lung ale sectorului IMM indică creșterea acestora la totalurile perioadei 2007-2013. În același timp, în anul 2015 se observă încetinirea indicatorilor de realizare și utilizare a investițiilor brute în active materiale pe termen lung ale sectorului IMM.

Referințe bibliografice

1. HRISTIUC, L., IVANOV, S. Analiza activelor sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și utilizarea acestor active. In: Analele Institutului Național de Cercetări Economice. 2016, ediția a VII-a, nr. 1, pp. 22-29. ISSN 1857-3630, ISBN 978-9975-4326-6-5.

2. Rezultatele anchetei structurale în întreprinderi. Biroul Național de Statistică. [Accesat 5 ianuarie 2017]. Disponibil: <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2207>
3. ACULAI, Elena. Perfecționarea politicii de susținere a IMM-urilor în Republica Moldova: îmbunătățirea reglementării activității persoanelor cu profesii liberale. Perfecționarea politicii de susținere a IMM-urilor în Republica Moldova: îmbunătățirea reglementării activității persoanelor cu profesii liberale: raport științific. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, 2016. 435 p.
4. NITENCO, V. Dezvoltarea întreprinderilor agricole mari în sistemul producției agricole în Ucraina = Development of the largescale agricultural holdings in the system of agricultural production in Ukraine. In: Economie și Sociologie = Economy and Sociology. 2013, nr. 4, pp. 22-24. ISSN 1857-4130.

Recomandat spre publicare: 31.03.2017